

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradno ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 6. do 8. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. : : : NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za : : : ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 26.— : : :

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstvarica 30 vin., pogojen prostor, poslana : : : in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo. : : : Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštnine proste.

Stev. 542.

V Ljubljani, v petek dne 28. marca 1913.

Leto III.

Delavski prijatelji.

Ako se kdo dandanes imenuje delavskega prijatelja, je to že nekoliko sumljivo, kajti pod plaščem delavskega prijateljstva kar mrgoli zvitih modrijanov, ki so v resnici najhujši sovražniki delavstva. Preudarka vredno je že to, da se za delavce nihče ni zmenil, ko niso imeli volilne pravice. Šele ko je prišla politična glasovnica v delavske roke, so začeli dobrih ljudi z vseh strani ponujati delavcem svojo naklonjenost. Takrat je tudi fraza o »opravičenih delavskih zahtevah« ugodila beli dan. Do tistega časa so bile vse delavske zahteve »neopravičene«.

Ako bi imeli delavci zahvaliti pišli delež političnih pravic kakšni meščanski stranki, bi bilo še umevno, da se vabijo proletarci v tuji tabor. Toda če se ne bi bilo delavstvo samo bojevalo, bi bilo politično tudi danes še tako brez veljave, kakor je bilo pred dvajsetimi leti. Zato nimajo meščanske stranke sploh nobene pravice, nastavlja delavcem limanice. Ali v političnem življenju igra pravica zadnjo vlogo, tujak odločuje uspeh, in komur se posreči, da dobi večino, tisti zmaga.

Odtod izvira prijateljstvo napram delavcem. Tudi pri nas je na trgu javnosti prav mnogo tega blaga; z njim kupčujejo liberalci ravno tako kakor klerikalci, le da so zadnji spretnejši, kakor se mora sploh priznati, da so klerikalci na Slovenskem veliko bolj politični, kakor liberalci, in da znajo svoj pravi značaj prav dobro prikriti. Tudi pomen delavstva za politično življenje so veliko prej spoznali kakor njih liberalni nasprotniki in prav pridno so delali, da bi vpregli slovensko delavstvo v svoj voz. Ustanovitve krščansko socialne stranke se je sicer ponesrečila; te danes enostavno ni. Po kratkem življenju je izginila kakor kafa, propadli so njeni listi a la »Glasnik« in »Slovenski List«, in prav nič drugega ni ostalo, kakor tista karikaturna, ki ji je ime »krščansko socialna zveza«, ki pa ob vsej ameriškanski reklami ne pride do nobenega pomena. Našim klerikalcem tudi ni prav nič na tem ležeče, da bi ohranili »krščanski socializem«, kajti kar so dosegli s to firmo, dosežejo ravno tako s stari »katoliškim« imenom. In »delavski prijatelji« so lahko tudi brez krščanskega socializma.

To prijateljstvo je danes seveda že precej dobro znano. Ako bi bilo kaj na njem, ne bi mogli tako strastno preganjati socialnih demokratov, od katerih se vendar tako pridno uče, da kopirajo vse oblike socialno demokratičnih organizacij in da se poslužujejo v delavskih vprašanjih celo tistega jezika, ki je pri socialnih demokratih v navadi. Lahko bi rekli, da v političnih, verskih, šolskih in drugih vprašanjih ne soglašajo s socialno demokracijo, ali v čisto delavskih rečeh ne bi mogli biti nikdar socialnim demokratom nasprotni, ker dobro vedo, da se v takih stvarih ni zanašati na nikogar drugega. A vsak otrok lahko vidi, da slovenski klerikalci, tudi ako napadajo liberalce, vendar nikogar ne sovražijo tako kakor socialno demokracijo.

Kakšni delavski prijatelji so klerikalci, nam najbolje pove duševna dedščina pokojnega papeža Leona XIII. V svoji znani encikliki o delavskem vprašanju je dejal:

»Vedno bodo človeštvo vtisnjenene največje in najglobljkosejšne neenakosti. Neenake so sposobnosti, pridnost, zdravje in moči, a od

tega je neločljiva neenakost v življenjskem položaju, v posesti. To razmerje pa je jako svrhi primerno, tako za posameznika, kakor za družbo...«

Le malo je treba razmišljati, pa se lahko spozna, kako je ta nauk nasproten delavcem. Kdor trdi, da je sedanja neenakost v življenjskem položaju in v posesti svrhi primerna, obsoja delavce na večno suženjstvo. In v tem oziru se je izražal pokojni papež prav jasno, rekoč v svoji encikliki:

»Gibanje množice, v kateri se zbujajo poželjivost po tujem imetju, se mora uzdati s silo.«

Slovenski klerikalci so tako ortodoksni, zagrizeni in fanatični, da gotovo ni bolj mogoče. Po besedah papeževih se gotovo lahko sodi slovenska klerikalna stranka. In tako vidimo, da je njena naloga, s silo uzdati gibanje množice, v kateri se zbujajo »poželjivost po tujem imetju.«

Lahko bi se nad papeževskimi besedami moralno zgrazali in razvneli; ali demagogično moraliziranje ni naša navada. To že radi prepuščamo farizejem in pismarjem. Ako živi v množicah, ki se gibljejo, res poželjenje po tujem imetju, tedaj je to k večjemu teoretično. Popolnoma jasno pa vidimo tiste, ki si dandanes tuje imetje ne teoretično, temveč prav praktično prilastujejo, proti katerim pa papež ni imel niti beredice na razpolago in katerih se klerikalizem načeloma ne sme dotakniti, ker sam ravno tako ravna. Po pravici so plodovi dela imetje delavcev. A v kapitalistični družbi si jih prilastuje kapitalist z enostavnim utemeljevanjem, da ima moč za to. Papeževa enciklika govori o neenakosti sposobnosti, pridnosti, zdravja in moči, in trdi, da izvira odtod neenakost v življenjskem položaju in v posesti. Krščanskega usmiljenja te besede pač ne izražajo; odobravajo, da se manj zdravim ali bolnim ljudem slabo godi, je gotovo čudno krščanstvo, katero bi nazarenski Jezus gotovo tako ostro in brezobzirno ožigosal, kakor vse hinavščine svojega časa. Sploh pa ni resnično, da bi omenjene neenakosti utemeljevale neenakost življenjskega položaja in posesti. Izredno talentirane, naravnost genialne ljudi poznamo v vrstah siromašnega proletariata. Ljudje z najkrajšimi sposobnostmi umirajo lakote — tudi na Slovenskem; prave tepce pa nahajamo na višavah družabnega življenja. Lenuhi, ki nimajo pojma, kaj je delo, se valjajo v bogastvu in uživajo vse, kar premore svet dobrega, lepega, ugodnega; pridni ljudje, ki se trudijo v potu svojega obraza od zgodnjega jutra do poznega večera, pa hodijo brez večerje spat, stanujejo po zatohlih brlogih poldrugi meter izpod zemlje, nimajo zdravilnika in zdravil za svoje bolne žene in otroke in kadar umro, jim niti duhovnik ne izmoli očenasa nad grobom, ker niso toliko zapustili, da bi lahko plačali molitvice. — Zdravi, krepki ljudje, željni dela, ker jim je delo element kakor ribi voda, tavajo po cestah od mesta do mesta in ponižno snemajo klobuk pred vsako tovarno, ne da bi mogli dobiti zaslužka; umobolni sede pa na raznih tronih, ljudje s pokvarjenim želodcem, z uničenimi živci pa napolnjenjem Karlove vane in morska kopališča, ako imajo mošnjice polne denarja. Delavec, ki je izgubil svoje zdravje v morem delu pri strojih, pod zemljo, sredi strupenih plinov, seveda ne najde zatočišča v nobenem kopališču in ošabno se družba postavlja, ako mu milostno odpre vrata kakšne hiralnice.

Človeku in po njem, pri čemer velja vse telesno za naravno, pa naj zadeva tudi človeka, in vse duhovno za vedno socialno, pa naj se tiče tudi individualnosti.

Da pa moremo razumeti vso važnost od Marxa zasnovanega socialno znanstvenega mišljenja, ki sredi stoletja prirodnih ved mogočno začenja upanja polno dobo socialnih ved, je potrebno oceniti še drug moment njegovega zgodovinskega dela. Z novim načelom socialnega življenja kot podružabljenjem individualnega bivanja se družijo druga misel, ki je svoj prvi, veličastni izraz dobila v filozofiji Hegla, ideja razvoja. S to idejo stopa prvič v središče socialno znanstvenega razmišljanja, kar se je dotlej umikalo znanstvenemu pojmovanju: zgodovina. Iz znanilke preteklosti, k večjemu iz moralnega, političnega ali modroslovnega naziranja se izpreminja v raziskovanje vzročnosti v socialnem dogajanju.

Seveda je to pojmovanje pri Heglu še v znani metafizični megli. Ali navzlic temu kaže njegovo zgodovinsko naziranje že vse prvine, elemente čisto znanstvenega obdelavanja zgodovine. Ta velja za zakonito sovisnost, ki je brez vrzeli in ki se ne obaziruje na ne premikajoč potem sile, ki bi delovale zunaj nje ali njo, ampak lastne sile. Te sile so pri Heglu sile absolutnega duha in delujejo v posebni zakoniti obliki, ki jo imenuje dialektika in ki obstoji v tem, da se giblje duh z razvojem in s premagovanjem lastnih protislovij. Zgodovina ni torej mišljena le kavzalna zveza, ampak obenem v tej vzročnosti vzrojena smotrenost, kot teleologija; zmisel zgodovine ni nič zunanega, danega ji morda po božji volji in previdnosti, ampak je kavzalni produkt pametnih v zgodovini

Zares, slabo je poznal papež katoliške cerkve tiste razmere, iz katerih izvira današnja socialna neenakost, ako je napisal svojo encikliko iz prepričanja. O naših klerikalcih ne moremo reči tega, Leon XIII. je čepel v svojem Vatikanu daleč od valovja stvarnega življenja in mogoče je, da si je v trdoglavi samoti naredil tako napačne pojme o življenju. Slovenski duhovniki pa žive sredi ljudstva in vsa beda proletariata, vse razkošje kapitalistov je odprto pred njih očmi; v svojih lastnih vrstah vidijo velikansko neenakost, vidijo sposobne stradalce kaplane in duševno uboge a denarja bogate škofe, vidijo vso krivico gospodarskega sistema. Ali ni ga med njimi, ki bi vstal in dejal: Zalostna zmota je v papeževi poslanici! Fanatično pomagajo ti »delavski prijatelji uzdati s silo gibanje množice.«

Splošna stavka v Belgiji.

Poročali smo že v sredo o strankinem zboru belgijske socialne demokracije in o njegovem najvažnejšem sklepu: 14. aprila prične belgijsko delavstvo s splošno stavko.

Referat o splošni stavki je imel sodrug Anseele, ki je s plametečimi besedami utemeljeval potrebo splošne stavke. Splošna stavka — tako je dejal Anseele — je čin največje moči, ki je predhodnica velikega boja za volilno pravico. Koliko časa da bo trajala splošna stavka, to je nemogoče določiti v naprej in odločilna bo taktika, ki nam jo bo vsilil boj. Kako se bo stavka končala? Končala se bo tako, kakor se bo začela. Kakor enotna armada bo stopilo delavstvo v boj, združeno v največji disciplini; kakor enotna armada, z enako disciplino in enodušnostjo se bo delavstvo vrnilo na delo, kadar bo ugoden moment za to. Za bodočnost proletariata je volilni boj največjega pomena in posledice splošne stavke bodo brezdvomno utrdile njegovo silo. Največje izpričevalo discipline bo generalna stavka. Strokovne organizacije naj gredo na delo za splošno stavko s pogumom in veseljem, ker ideja discipline bo v tej stavki slavila triumfe v vsakem poklicu, v vsaki strokovni organizaciji. Splošna stavka bo silno okrepila zaupanje proletariata v lastno moč. Rajše pa še poraz, nego odnehanje, nego ponižanje!

Sodrug Anseele je žel za svoja izvajanja viharno pritrdjevanje. Vedno in vedno so doneli kliči: Živela stavka!

Nato so poročali zastopniki velikih delavskih okrajev, kakšno da je razpoloženje delavstva glede splošne stavke. V Borinagi je zahtevalo 150 delavskih skupin stavko. 40.000 mož bo stavkalo. V okraju Charleroi je delavstvo navdušeno za boj. V okraju Liège bo stavkalo 50.000 delavcev. V Antwerpnu bodo stavkali pristaniški delavci. 30.000 kovinarjev, združenih v socialističnih strokovnih organizacijah, se je izreklo za stavko. Od 150.000 delavcev tekstilne industrije je 21.500 organiziranih v socialističnih strokovnih organizacijah; tudi ti so pritrili stavki. Skoraj vsi delavci steklarske industrije se bodo pridružili stavki. V Bruslju bo ob času stavke najmanj 20.000 delavcev počivalo.

Pri glasovanju, ki se je izvršilo z rdečimi listki, so se dvignile skoraj vse roke navzočih delegatov, le okoli 15 delegatov je glasovalo proti stavki. Ko je bilo končano glasovanje, je trajalo veselo navdušenje več minut. Kliči »Ži-

razvijajočih se duhovnih sil. Tako je zgodovina Heglu proces, čigar poznanje ne ustreza samo potrebam radovednosti ali antikvaričnih interesov ali pragmatičnega stališča, marveč teoretično odkriva način človeškega bivanja. In šele ko je to zgodovinsko naziranje bilo prekovano iz spekulativne Heglove forme v čisto znanstveno obliko pri Marxu, je postalo jasno, da ni zgodovina v tej novi, spoznanju zakonitosti socialnega nehanja namenjeni obliki ničesar drugega kot prirodna veda o socialnem bivanju in dogajanju. Glavno sredstvo k temu je bilo ono stvarjajoče dejanje Karla Marxa, v katerem se je novi pojem družbe spojil s pojmom razvoja, ki se nanaša na nje realne pogoje, v osnovni nauk Marxovega sistema, v materialistično zgodovinsko naziranje.

Ta jarka teorija, ki je še vedno bolj izpostavljena nerazumevanju nego pobijanju, je preustrojila socialno znanstveno mišljenje in ga prekovala v revolucionarno orožje, ker je socializem njena nujna posledica. Njeno načelo zahteva, da se je od neredne mnogoličnosti zgodovinskih slik ozreti zmerom na temeljne gospodarske razmere, v katerih so ljudje one zgodovinske dobe živeli, da je mogoče izslediti vzroke, ki so bili merodajni i za nastanek i za smer zgodovinskih sil. Kar ljudi vseh dob veže in loči po idejah, kar jim velja za naloge družabnega nehanja, skratka, kar tvori njih socialno zavest in nič manj tudi ono, kar je še zakritega, vse to je možno pojmovati le iz resničnih življenjskih razmer, iz določenega načina, kako so bili tedaj podružabljeni, torej iz gospodarskega načina njih socialnega bivanja. To je zmisel velike Marxove vodilne misli, da je zavest ljudi pojmovati iz njih bivanja in ne narobe.

(Dalej.)

vela splošna stavka« in petje »Internacionale« je odmevalo po dvorani.

Konec splošne stavke določi izreden strankin zbor.

Razmere na državni železnici v Trstu.

Trst, 25. marca.

Dne 9. t. m. so imeli občni zbor naši »rumenjaki«, ki si nadevijo zelo pompozno ime: »Jugoslovanski železničarji«, a ravno tako radi sprejemajo v svojo »zvezo« tudi Neslovane, ako se jim posreči vloviti takega takega kalina na svoje limanice. Občni zbor »zveze« sam ne bi bil imel toliko pomena, da bi bilo vredno o njem pisati. Ali slučaj je nanesel, da je ravno v tisti številki »Edinosti«, ki je kot glavno glasilo zvezarjev prinesla poročilo občnega zbora, na drugem mestu članek pod zaglavjem: »Kako so vražijo slovensčino na železnici.« V članku joka »Edinost«, kakor po navadi, da so razmere na kolodvoru državne železnice v Trstu skrajno slabe v jezikovnem oziru, da so vsi uradniki in tudi poduradniki Nemci, da je sploh toliko Nemcev kolikor službenih mest, ter da se k večjemu s kakim vratarjem ali delavcem še more slovensko govoriti in da bi morala vendar uprava državnih železnic upoštevati dejstvo, da tečejo proge tržaškega ravnateljstva skoraj izključno po slovenski zemlji. Potem pripoveduje »Edinost«, kako da je neki uradnik dal samolastno odstraniti slovenske tablice na direktnih vozovih Trst-Pariz, češ, da ne smejo Francozi vedeti, da teče vlak tudi po Slovenskem?

Morda ima tetka v tem oziru prav, ali usoda je ravno hotela, da je »Edinost« v isti sapi poročala o velikanskih uspehih, ki jih je baje »zveza« dosegla za slovenske železničarje — ker ima večino poslancev vedno zagotovljeno, kadar je treba interese železničarjev izdati. Posebne zasluge gredo v tem oziru slovenskim takozvanim narodnim poslancom, ki so ravno tako hrabro bežali iz zbornice, ko so prišli železničarski predlogi na glasovanje, kakor Italijani svoj čas iz Abesinije. Pa to za sedaj na stran. Obrnimo se k razmeram na državni železnici in osvežimo malce tetki »Edinosti« in vsem onim, ki verujejo v njen evangelij, spomin.

Bilo je nekako okoli leta 1907, ko je bil ravnatelj državnih železnic gosp. Ruff; pod njegovim ravnateljevanjem je bilo za ubogo železničarsko paro veliko, veliko bolje tako na gospodarskem kakor tudi na narodnem polju, nego je dandanes. Gospod Ruff je bil menda po rodu kakor tudi po mišljenju Nemec, ali nepobitno dejstvo je, ki ga vsi slovenski narodnjaki skupaj s sveta ne spravijo, da je bil vsaj osebu in sicer vseh kategorij pravičnejši kakor današnji ravnatelj. Da, celo skušnje so lahko nižji uslužbenci v materinskem jeziku delali, kar pa danes ni več mogoče in Nemcev menda tudi ni bilo več kot danes na višjih mestih, saj to trdi sama »Edinost«. Samo nekaj pod Ruffom ni bilo menda v redu za »Edinost«: da je bil napram osebu še precej prijazen in dobrohoten, v kolikor so mu namreč dane razmere dopuščale, in zato je bržčas dobil prezgodaj modro polo, končno pa je imel še največjo hibo to, da mu slovenski narodnjaki niso bili nič kaj preveč simpatični ter da ni nekoč hotel gospoda dr. Mandiča sprejeti tako, kakor je imenovani gospod želel. Tedaj se je govorilo, da je neki narodni poslanec zastavil ves svoj vpliv pri osrednji vladi za odstranitev »nepriljubljenega« funkcionarja, češ da »preveč« s socialisti koke-tira, in g. Ruff je moral iti in prišel je gosp. Galambos. H kateri narodnosti se ta prišteva, nam ni znano, samo to vemo, da so mu ob prihodu z vsemi zvonovi zvonili v »Narodnem domu« ter da mu je »Edinost« pela »hozana« kot Slovani, ki da bo bolje pravičen Sloven-cem v narodnem oziru, kakor je bil g. Ruff.

Z njim je prišel obenem neki g. kot pod-ravnatelj, ki je baje Čeh in katerega ime slovenski železničar ne izgovarja prav lahko. In tedaj je bilo navidezno ustreženo Sloven-cem v narodnem oziru, ko je postalo na mali od zgoraj vse slovensko. V tem času se je rodil še drug slovenski Mesija v osebi g. Johanna Škerjanca, ki je ustanovil svojo zvezo. Da se lepo navzgoraj prikupi, si je jugoslovanska družba izbrala za glavno ter edino sredstvo pobijanje socialistov, dobro vedoč, da to vodilni krogi najraje vidijo in pogosto tudi honorirajo in tako se vsaj nekateremu pomaga hitreje navzgor, če že ne vsem.

In tako so se tudi »razmere« pri državni železnici izpreminile in sicer tako, da jih marsikateri železničar krvavo občuti. To je menda tisti velikanski uspeh, o katerem sta poročala gospod tovariš Škerjanc in gosp. Černigoj. Samo škoda, da sta vse pavšalno poročala in tako nismo mogli izvedeti, v katerem oziru se sedaj slovenskemu železničarju bolje godi. Morda v tem, da se je sedaj takorekoč vse pomenilo, kar je bilo še prej slovenskega. Ali pa v tem, da so na državni železnici uslužben-cem kakor tudi delavcem dohodke temeljito prikrajšali? Pa saj to ne bi bilo niti čudno, ko je pa g. Johann že pred dvema leti trdil, da je na državni vse njegovo, to se pravi, organizirano v »Zvezi«. Sicer pa je Johann ozabil

DR. MAX ADLER:

Socialni zmisel Marxovega nauka.

(Prevel M.—ir.)

(Dalej.)

Pri vsem tem pa je važno, da se pojem o podružabljenem človeku nevrsti v svojem načelnem novem pomenu in da se ne izgubi v nedoločnost družabnega bistva, nedoločnost, ki ji hoče napraviti konec enkrat za vselej. Podružabljenje vodi značaj človeške družbe prav tako iz oduševljenja gole ideje kakor iz posirovljenja živalskega nagona, prav tako iz naivnosti pogodbe, kakor iz brutalnosti prisilne družbitve nazaj k edinemu velikemu dejstvu: k družabnosti človeških sil v tem zmislu, da niso družabne zgolj zaradi tega, ker so druga poleg drugih, druga v drugi, marveč ker so že v individualnem dejanju posameznika le funkcije vrste. Zato je tudi resnično družabno stališče šele tedaj doseženo in človeško bistvo šele tedaj pravilno umevano, če je postal resnični individualni človek — kakor pravi Marx — »kot individualen človek v svojem empiričnem življenju, v svojem osebnem delu, v svojih osebnih razmerah vrstno bitje, šele ko je spoznal in organiziral svoje »forces propres« kot družabne sile...« To izpoznanje omogoča, da se poglabimo z raziskovanjem posebnih vrst in vzročnosti družabnih sil v kavzalno, vzročno zakonitost socialnega življenja. In tako zadobi pri Marxu pojem podružabljenja vsebino, ki ga vzporeja pojmom prirode. Natura in družba obsegata kavzalno zakonitost dogajanja v celoti, prva golo telesno dogajanje okoli človeka in na njem, druga zgolj duhovno dogajanje v

Balkanski in mednarodni položaj.

Pred Čataldžo se nadaljujejo ljuti boji. Srbska vlada ugodi želji velesil in ustavi operacije pred Skadrom. V Carigradu so odkrili novo zaroto zoper vlado.

ODRIN.

Juzuf Izudin med jetniki.

Pariz, 27. »Matina« poroča, da je med turškimi častniki, ki so v Odrinu padli v bolgarsko jetništvo, tudi prestolonaslednik princ Juzuf Izudin. Tudi več nemških častnikov, ki so bili v trdnjavi v turški službi, je prišlo v bolgarsko jetništvo.

Bolgarska vojska ni izčrpana.

Sofija, 27. »Mire« piše o zavzetju Odrina in pravi, da je to nov triumf balkanske zveze, ki je obenem dokazal, da so bili napačni vsi glasovi, češ da je bolgarska armada izčrpana.

Atašaji in dopisniki.

Sofija, 27. Vojaški atašaji tujih držav in časniški dopisniki so se s posebnim vlakom odpeljali v Odrin.

Bolgarsko poročilo.

Sofija, 28. O zadnjih operacijah pred Odrinom objavlja bolgarska brzojavna agentura sledeče poročilo: Dne 23. marca zvečer je dobil poveljnik druge armade ukaz iz glavnega stana, da naskoči prednje turške pozicije v vzhodnem sektorju in da jih vzame. Poveljnik vojske je na to ukazal, da se drugi dan opoldne začne s operacijami. Oblegovalne baterije so otvorile strelbo ob 2. popoldne proti vsem sektorjem in so nadaljevale do 8. zvečer. Turki so odgovarjali z vso težko artiljerijo. Po osmih zvečer se je bombardma nadaljeval z dolgiimi presledki, da so dobile čete priliko za vse priprave pred naskokom na prednje utrdbе.

Ponoči od 24. na 25. je infanterija okrog pol štirih napredovala proti Kumeri in le prestopila reko ob četrta na pet. Sočasno so oblegovalni in poljski topovi otvorili strelbo proti turškim pozicijam. Sovražnik je odgovoril s strašovitim ognjem iz topov in pušk. Pod zaščito artiljerije so naše čete hrabro nadaljevale svoj pohod in so ob zori z bajonetom vzele pozicije, medtem ko je 56. polk silovito naskočil severno verigo forov. Dvanajst topov in tristo Turkov je padlo v naše roke.

Sočasno so vzele čete južnega sektorja Pamukurti in so razširile ofenzivo proti Tokat-bojnu in Gludžarosu. 20. srbski polk je zasedel gršč severozapadno od Kadimkeja, levo krilo srbske timoške divizije je osvojilo Ekmedžek. Srbska donavska divizija se je bojevala za Papastepe.

Oblegovalna artiljerija je šla ves dan za tem, da dobi nadvlado nad sovražnikovo težko artiljerijo in da razdene utrdbе. Pod njeno zaščito so napredovale čete določene za vzhodni sektor, in okrog desetih popoldne so se približale trdnjavi na 200 do 300 korakov. Ujeli smo tisoč Turkov, zaplenili 6 mitraljez in 21 topov, med temi sedem brzostrelnih, ter smo jih naglo obrnili proti sovražniku. Ko se je miralo, se je občutila premoč naše artiljerije nad sovražnikovo. Nekatere turške baterije so utihle. Tekom noči se je razvil srdit dvoboj med obema artiljerijama. Infanterija je razdelala zapreke, in ko se je zdanilo, je vzela z bajonetom fore.

Vsi poljski topovi in vse havbice so se približale za zadnji naskok na utrjeno črto. Okrog pol devetih so začeli Turki rušiti hiše, bolnišnice in druge stavbe, ter so zažgali mesto na raznih točkah.

Srbska zdravstvena pomoč.

Belgrad, 28. Na prošnjo bolgarskega vojnega poveljništva sta odšla dva popolnoma opremljena sanitetna vlaka v Odrin. Ker je število ranjenih izredno veliko, sta jima včeraj sledila še dva vlaka.

PRED ČATALDŽO.

Carigradska poročila.

Carigrad, 27. O položaju pred Čataldžo poročajo: Turške čete, ki so operirale izven utrjenega kroga pri Čataldži in ki so dne 18. marca zasedle Kadikoj in višave pri Kadagaču, so bile sestavljene iz 15 bataljonov. V soboto so bil napadene od treh bolgarskih divizij in po srditi obrambi so bile prisiljene, da so zapustile svoje pozicije. V nedeljo so Bolgari nadaljevali svojo ofenzivo proti desnemu krilu, y pondeljek so napadli tudi Kenstani, ali ker so Turki dobili pomoč, so bili odbiti s krvavimi izgubami. Prednje straže so v stiku s sovražnikom. Makrikej in San Stefano sta od torka povsem brez čet; odšle so proti severu. Tudi čete z brezstrelnimi topovi, ki so bile utaborjene pri Kjatani in Maslaku za zaščito glavnega mesta, ter večji del carigradske garnizije je odšel na bojišče. — Po drugih vesteh se obračajo boji, ki divjajo že pet dni okrog Čataldže, slabo za Turke. Drugi vojni zbor, ki je stal v središču, se je moral z velikimi izgubami umakniti. Desno krilo je v neposrednem stiku z Bolgari, ki napredujejo. Iz verodostojnega vira zagotavljajo, da so turške čete poražene na desnem krilu in v centru. Bolgari so prišli tudi na levem krilu v ofenzivo. Vesti o porazih pri Čataldži delajo silen vtisk v Carigradu in ne ostanejo brez posledic za vlado. Slišati je, da bo prvi iz kabineta odstranjen minister za notranje zadeve Hadži Adil, kateremu pripisujejo glavno krivdo, da je vojska pri Čataldži prišla z ofenzivo.

Čataldža zasedena?

London, 27. »Exchange Telegraph« javlja, da je dobilo bolgarsko poslanstvo v Londonu poročilo, da je Čataldža po dvadnevih ljutih bojih padla v bolgarske roke.

Bolgarske operacije.

Sofija, 28. Medtem ko so se vršile zadnje operacije pred Odrinom, so dobile divizije bolgarske prednje straže pred Čataldžo črto nalog, da začno z ofenzivo proti Turkom. Ofenzivno gibanje se je pričelo sočasno s onim pred Odrinom in je trajalo tri dni, namreč od 24. do 26. V teku teh bojev se je dognalo, da so operirali Turki proti bolgarski prednji straži s petimi divizijami infanterije in eno kavalerijsko brigado pod zaščito turške mornarice z Marmarskega morja. Bolgarska prednja straža je zmagovito napredovala in je zasedla črto Arnavtkeja-Čataldža-Gešeli, višave vzhodno od Alkalana, Kamfakaj, Zofaskej in Ormanli. Turške divizije so bile povsod odbite in so se pod zaščito težke artiljerije umaknile na višave Čatalške črte. Bolgarske čete okupirajo sedaj pozicije pred Čataldžo, ki so jih že imele v oblasti. Poveljnik združene prve in tretje armade poroča brzojavno, da je bila vest o zavzetju Odrina na celi Čatalški črti in pred Bulajrom sprejeta z velikim navdušenjem.

Novi boji.

Sofija, 28. Včeraj so bolgarske prednje čete zopet naskočile Turke in so jih vrgle za Karasu. Vest, da je Čataldža v bolgarskih rokah, se potrjuje.

Carigrad, 28. Boji na severnem krilu pri Čataldži se nadaljujejo.

Proti Carigradu?

Pariz, 28. Bolgarski poslanik dr. Stančev izjavlja v »Echo de Paris«, da udari bolgarska armada z oblegovalnimi topovi, ki so prosti vsled kapitulacije Odrina nemudoma proti Čataldži in na Carigrad.

Ne na Carigrad.

Rim, 28. Tukajšnji srbski poslanik meni, da je mir izza kapitulacije Odrina le še vprašanje kratkih dni. Bolgarski poslanik pa meni, da na mir še ni prekmalu upati; še manj pa je misliti, da pojdejo Bolgari proti Carigradu, ker jih to mesto v nobenem oziru ne zanima.

VELESILE IN ČRNA GORA.

London, 28. V diplomatskih krogih zatrjujejo, da je med velesilami dosežen sporazum o sporočilu, ki se poda vladama na Cetinju in Belgradu v zmislu sklepov poslaniške konference, s katerimi se je rešilo albansko vprašanje. V glavnem bo skupna nota zahtevala, da se ustavi obstreljevanje Skadra, ker je usoda mesta določena s sklepom Evrope in ne more tega noben vojaški dogodek izpremeniti. V diplomatskih krogih upajo, da se bo Črna gora prilagodila tej zahtevi, ker je vsako prelivanje krvi pred Skadrom nezmislno. Če bi pa Črna gora vključ v vsakemu pričakovanju nasprotovale priateljiskemu koraku, se bodo morale velesile poslužiti ostrejših ukrepov.

Skupni korak v Belgradu.

Belgrad, 28. Včeraj so storiili zastopniki velesil pričakovani skupni korak pri srbski vladi v zmislu konference poslaniškov. Velesile naznanjajo, da pripade Skader po skupnem sklepu Albaniji in pozivajo zaraditega Srbijo, da ne pošlje nobenih čet več pred Skader in da odpokliče vojaštvo, kar ga je že poslala pred trdnjavo. Črnogorska vlada bo pozvana, da ustavi vse vojne operacije pred Skadrom. V srbskih vladnih krogih zatrjujejo, da izpolni Srbija nemudoma željo velesil. Od srbske strani bodo vojne operacije pred Skadrom takoj ustavljene.

SKADER.

Pogajanje zaradi predaje?

Belgrad, 28. V krogih, ki so navadno dobro poučeni, je razširjena vest, da se je pričelo med poveljstvom Skadra in oblegajočo armado pogajanje zaradi kapitulacije. Izprva so mislili, da gre za izselitev civilnega prebivalstva, katero je Črna gora ponudila Esad-paši. Toda pozneje se je raznesla vest, da se poveljništvo trdnjave pogaja zaradi predaje, ker so živila pri kraju in je kapitulacija neizogibna zaradi lakote. Uradno potrjena ni ta vest.

Utrdbe se razrušijo.

London, 28. Iz zanesljivega vira poročajo, da je Rusija privolila, da pripade Skader Albaniji, zahteva pa, da se razrušijo utrdbе in se Skader izpremeni v odprto mesto. Tudi bo zahtevala osušenje jezerskega obrežja, da postane mesto od strani jezera pristopnejše.

Nikita noče?

Peterburg, 28. Dopisnik »Večernega Vremena« brzojavlja iz Cetinja, da mu je kralj Nikola na audienci dejal, da se zaveda svojih zakonitih pravic in da tudi vpiroo združene Evrope ne more resignirati na Skader, ki je za Črno goro življenjskega pomena. (Po poročilu iz Belgrada, da ustavi srbska armada operacije pred Skadrom, je pač gotovo, da je obleganja konec, ker so Črnogorci brez srbske pomoči veliko preslabi.)

DŽAVID-PAŠA.

Belgrad, 28. Uradno poročajo: Vest o kapitulaciji Džavid-paše je bila prenapljena. Pogajanje še ni končano. Džavid je ponudil kapitulacijo čet in oddajo orožja pod pogojem, da sme pridržati svojo sabljo in da se častnikom vrnejo sablje, kadar poteče premirje. Glavni stan je v kratkem odobril predlog. Medtem pa se je Džavid zopet premislil. Pogajanje se zavlačuje.

BALKANSKA ZVEZA.

Belgrad, 28. (Posebno poročilo.) O razmerju med balkanskimi državami se mnogo govori po zunanjem časopisu, največ po avstrijskem in nemškem, kjer se neprenehoma ponavlja trditve, da je zveza na pesku zgrajena. Ne more se tajiti, da se pojavljajo tupatam nespozumljenja, da je prišlo mestoma do prask in da se od nekaterih strani seje nezaupanje. Ali po sedanjem položaju je soditi, da vse to ni tako tragično, kakor bi želeli v nekaterih imperialističnih državah. Na Balkanu so bili leta in leta med posameznimi državami in narodi zdaj javni, zdaj prikriti boji; nasprotja, ki so se sistematično gojila, ne morejo izginiti kakor bi jih sapa odpihnili, in zakonita politika povzroča marsikakšen konflikt. Vendar se lahko opazuje preobrat, ki podpira upanje, da se bo zveza ohranila in da bo prodrla prepričanje o nje potrebi v najširše sloje. Doslej je bila v balkanskih državah le ena stranka, ki je zagovarjala zvezo vseh balkanskih narodov: To je bila socialna demokracija, in srbska stranka je stala na čelu. Vojna je poučila tudi državnike, kar jih je dalekovidejših, da je tudi s stališča oficijelne politike zveza taka garancija, da jo je treba ohraniti, tudi če zahteva to kakšno žrtev in kakšno resignacijo. Dogodki izven zveze, zlasti nerazumljivi nastop Avstrije utrjuje to prepričanje. Ustanovitev avtonomne Albanije postavlja političarje vseh balkanskih držav pred nove naloge; ako nima postati Albanija sredstvo tujih rok zoper vitalne interese balkanskih narodov, se morajo balkanske države same potruditi, da ne ostane albanska avtonomija prazna beseda. Interesi nove Albanije se bodo zelo vjemali z interesi ostalih balkanskih držav; njih nasprotniki bodo tudi nasprotniki resnične albanske avtonomije. Predsodki se sicer ne bodo dali premagati od mraka do zore in v svoji prvi fazi bo samostalna Albanija nedvomno nasprotna starejšim balkanskim državam. Toda če dobi kolikolič demokratično ustavo, bo to kmalu premagano, ker imajo Albanci zlasti v nekaterih krajih mnogo stikov z drugimi balkanskimi narodi, in odštevši age in bege so simpatije med njimi močnejše od antipatij. Pametna politika bo morala Albanijo prepričati, da je njeno mesto v vrstah ostalih balkanskih držav. Za tako politiko pa je balkanska zveza edina ugodna podlaga. Le na ta način si bodo mogle vse balkanske države z Albanijo vred zagotoviti svojo neodvisnost in svoj svobodni razvoj. Ako se zveza ohrani, je nazadnje tudi majhnega pomena, če dobi ta ali ona država pri razdelitvi plena par kilometrov več ali manj. Težave pač obstojajo, toda z dobro voljo se bodo dale premagati, zlasti ker v širokih slojih ni tistih sovražnosti, ki jih trosijo posamezni samoljubni političarji zaradi osebnih interesov. Zveza bo dala balkanskim državam večjo moč kakor najdražja vojska.

NOVA ZAROTA V CARIGRADU.

Trideset častnikov aretiranih.

Pariz, 28. Pariška izdaja »New York Herald« poroča iz Carigrada: Tukaj so odkrili novo zaroto zoper vlado. Pri hišnih preiskavah so našli velikansko množino dinamita. Trideset častnikov, članov vojaške lige, so zaprli. Pričakovati je še drugih aretacij.

Enver-beg v smrtni nevarnosti.

Frankobrod, 28. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada, da je Enver-beg v San Stefanu komaj ušel smrti. Našli so ga v njegovi sobi nezavesnega vsled vdihavanja strupenih ogljenih plinov. Z zdravniško pomočjo je okrevan.

Revolucionarni oklici.

Pariz, 28. Policija je prepričana, da obstoja v krogih vojaške lige zarota, ki je nameravala nastopiti proti vladi za slučaj odrinske kapitulacije. V Stambul so našli oklice, ki pravijo: »Narod! Zatajujejo ti resnico! Sultan-ki grobovi v Odrinu so onečašteni in v rokah nevernikov. Sultan in njegovi izdajalski svetovalci se pripravljajo, da pobegnejo iz Brusa! Pomagajmo si sami!« — Policija dela na vse kriplje, da bi prišla vsem zarotnikom na sled, ker ni verjetno, da bi imela že vse niti zarote v rokah. Zato se uradno tudi ni poročalo o kapitulaciji Odrina.

SRBI IN BOLGARI.

Belgrad, 28. Uradno poročajo: Ko je včeraj srbski poslanik v Sofiji Spalaiković zapustil katedralo, v kateri so poslavlili odrinsko zmago, mu je občinstvo priredilo viharne ovacije. Navdušene prijateljske demonstracije so se zvečer ponovile pred srbskim poslaništvom. Vse časopise naglašajo uspešno sodelovanje srbske vojske, zlasti artiljerije pri obleganju Odrina.

TRŽAŠKI DEŽELNI ZBOR.

Trst, 27. Nocoj ob 7. se je otvorilo po kratkem nagovoru tržaškega župana zadnje zasedanje deželnega zbora Poročal je podžupan odvetnik Brocchi. Poročilo je sila klavorno. Omenjuje se le na posamezne predloge deželnega zbora; sicer je pa vlada predlagane načrte in zakone ali odklonila ali na vrnila v svrhu reforme deželnemu zboru. Poročilo navaja zakon za šolsko nadzorstvo, vodovodno vprašanje, davke na javne prireditve in na mobilarno vrednost ter reformo lovskega zakona. Proti poročilu je zavzel odločno stališče sohr. Puecher, ki je v imenu socialistične manjšine predvsem protestiral proti nezakonitemu postopanju vlade, ki ovira redno poslovanje deželnega zbora. Graja pasivno zavlačevanje predlogov in predloženih novih zakonov; ali politiko vlade onemogočuje predvsem italijanska liberalna večina, ki pospešuje zavlačevanje in odklonitev modernejših zakonov. Socialistična manjšina je odločno proti sedanjemu delovanju deželnega zbora in programu večine. Sohr. Puecher omenja nadalje predlog, ki je bil stavljen že na prvi seji deželnega zbora glede reforme

volilnega zakona. Socialisti so že tedaj zahtevali uvedbo splošne in enake volilne pravice. Stališče, ki ga zavzema proti opravičeno zahtevani reformi zastarelega volilnega zakona za deželni zbor, vlada in večina, nam vsiljuje stališče odločnega nasprotovanja proti postopanju vlade in željam privilegirane večine. Za sohr. Puecherjem je govoril v imenu slovenske nacionalistične manjšine dr. Slavik, ki je sicer grajal program in delovanje večine, ki je pa pozabil — bogve če hote ali nehotе — grajati postopanje vlade. Podžupan Brocchi je zagovarjal program večine in napadal socialistično manjšino. Prišlo je do hrupa in medklincev. Med drugim je Brocchi izrazil pobožno željo: »Upamo, da po prihodnjih volitvah ne bo več socialistov v deželnem zboru!« Socialistični zastopniki so mu odgovorili v sonornim krohotom in z medklince: »Dobro tek!«

ATENTAT NA DUNAJSKEGA ŠKOFA.

Dunaj, 27. Kazenski senat dunajskega deželnega sodišča je obsodil Hermana Prinza, ki je 18. avgusta lanskega leta z nožem napadel in ranil dunajskega pomožnega škofa dr. Pfligerja, na dve leti težke ječe. Obtoženec, ki je velik del svojega življenja preživel v ječah in blaznicah, se je v preiskavi in na razpravi zagovarjal, da je svoje dejanje zagrešil z namenom, da opozori javnost na tiste umobolne, za katere v blaznicah ni prostora in da nikakor ni imel namena kardinala Nagla — temu je bil atentat namenjen — umoriti. Sodni psihater je označil Prinza za malovredno, k zločinstvu nagnjeno osebnost, ki pa je odgovorna za svoja dejanja.

NOV CESARSKI NAMESTNIK NA TIROLSKEM.

Dunaj, 28. Tirolski cesarski namestnik baron Spiegefeld je stopil dekoriran z velikim križcem Franc Jožefovega reda v pokoj; za njegovega namestnika je imenovan komornik, veleposestnik in grof Toggenburg.

DEŽELNI ZBOR NA PREDARLSKEM.

Bregenc, 27. Danes se je sešel deželni zbor za Predarlško; vlada je predložila deželnemu zboru predlogo o domobranstvu za Tirolsko in Predarlško.

17 OSEB JE UTONILO.

Rzesov, 28. Iz kraja Babica je spremilo večje število kmetov in kmetice svoje sorodnike, ki so se izselili v Ameriko, na kolodvor. Na povratku od kolodvora se je 30 oseb prepeljalo čez reko Viskol z brodom. Bili so nekoliko vrnjeni in so med vožnjo močno zibali brod, da bi strahili ženske. Bilo je opolnoči. Brod se je prevrnil in vsi so padli v močno naraslo vodo. 17 oseb je utonilo, ostali so se rešili.

PREISKAVA V POSMRTHI ZADRUGI »BALKAN«.

Zagreb, 28. Glavna obravnava proti posmrtni zadrugi »Balkan« ne bo prihodnji mesec. Preiskavo vodijo sicer zelo hitro, a izvedenci za knjigovodstvo so izjavili, da ne morejo dokončati dela pred sredo maja. Šele potem bo dobilo državno pravdnštvo akte. Vesti, da je bila preiskava ustavljena proti znanemu pravašu, dr. Horvatu, niso resnične.

STAVKA V REŠKI LADJEDELNICI.

Reka, 28. Na ladjedelnici »Danubius« se je povrnilo 700 delavcev na delo. Več kakor 1500 delavcev še stavka. Snoči je potekel rok, ki ga je stavilo ravnateljstvo delavcem. Kdor se ni vrnil do snoči na delo, tega smatra ravnateljstvo, da je izstopil.

»VELEIZDAJSTVO«.

Zemun, 28. Notarja v Deču Marka Mašića so zaprli in izročili zaradi veleizdajstva sodišču v Mitrovici, češ da je nagovarjal deške prebivalce na izseljevanje v Makedonijo, kjer da vlada večja svoboda kakor v Avstriji. (Večja svoboda kakor v Avstriji — to ni mogoče!)

OGRSKI BRAMBOVSKI MINISTER.

Glasovi o demisli.

Budimpešta, 28. »Pesti Hirlap« pravi, da ima brambovski minister baron Hazaj namen demisionirati iz zdravstvenih ozirov. Omenjeni list trdi, da je minister nezadovoljen z notranjim političnim položajem.

TRILETNA VOJAŠKA SLUŽBA NA FRANCOSKEM.

Pariz, 28. Vojni minister namerava sporočiti obema zbornicama sklep, da ostane letnik 1910 v zmislu zakona o dveletni vojaški službi še nadalje pod orožjem. Na ta način hoče vlada parlamentu demonstrirati neobhodno potrebo (?) triletno vojaško službo.

NOVA ŽELEZNICA.

Solun, 28. Ravnateljstvo bolgarskih železnic je odobrilo načrt nove železnice za okrajšanje poti iz Soluna v Dedeagač, in sicer med Dubnico in Demir Hisarjem. Pravijo, da se prične z zgradbo, čim bo sklenjen mir.

Občinske volitve v Trstu.

Reklamirajte pravočasno!

Da olajša kontrolo volilnih imenikov, je naša stranka otvorila sledeče reklamacijske urade:

V mestu:

I. V ulici Pozzo bianco št. 9 (v poslopju zdravniške postaje okrajne bolniške blagajne).

II. V gostilni »Internazionale« v ulici Boccaccio 2, I.

III. V kavarni Union, ulica Caserma št. 9.

IV. V prostorih zveze občinskih uslužbencev v ulici Stadion št. 20.

V. V gostilni »Al Tram elettrico« v ulici Giulia št. 56.

VI. V »Delavskem domu«, ulica Madonna 15, pritličje.

VII. V društveni gostilni v ul. dell'Eremo šte. 124.

VIII. V prostorih poleg zdravniške postaje okrajne bolniške blagajne, ulica dell'Istria šte. 602.

V okolici:

Skedenj: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva« nad skladiščem »Delavskih konsumnih združenj«.

Sv. M. Magdalena spodnja: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva« pri Lukežiču št. 1062.

Sv. M. Magdalena zgornja: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva« (gostilna Alla Vittoria).

Rocol zgornji: V gostilni »Jura« na Lovcu.

Rocol spodnji: V gostilni »All-Orchidea«.

Sv. Ivan: 1. V gostilni »pri Cecu« v ulici S. Cilino. 2. V gostilni »Al Boschetto« v ulici Giulia.

Vrdelca: V gostilni »Pri Marjeti« v ulici dello Scoglio.

Kolonja: V gostilni novega gospodarkega društva.

V Sv. Križu: V prostorih podružnice »Ljudskega odra«.

Kontovelj: V prostorih »Delavskega izobraževalnega društva«.

Rojan: V gostilni pri Kranju in v gostilni »Al Dodici Moreri«.

Greta: V prostorih delavskega izobraževalnega društva (Društvena gostilna).

Barkovlje: V gostilni Stare (po domače »Bužič«) na zgornji cesti.

V naslednjih dneh se odpre reklamacijski uradi še v Opčinah in Trebčah. — Vsi ti uradi so na razpolago volilec vsak dan od 7. do 9. ure zvečer, v nedeljah pa ves dan.

Volilec priporočamo, naj se vsi pripravi v imenovanih volilnih uradih, ako so vpisani v volilne imenike.

Glavni volilni in reklamacijski urad se nahaja v »Delavskem domu«, ulica Madonna 15.

Socialno politični pregled.

= Oboroževanje in dividende. Voja nevarnost in vojno oboroževanje prinašata ljudskim množicam revščino in bedo. Ali kapital, naložen v kanoni, se v takih časih čudovito plodi. Kosmati dobiček Skodovih tovarn znaša za preteklo leto deset milijonov kron, za 2,7 milijonov kron več nego predlansko leto. Do biček je torej narasel v letu, ko je vse avstrijsko prebivalstvo trepetalo pred vojno in ko so neštete množice delavcev neprostovoljno počivale in jim je glad razjedal drobovje, za več kot eno četrtino. Dividende se bodo povečale od 12 na 14 procentov, akcionarji Skodovih tovarn bodo lahko navdušeno zapeli slavospev na vojno. Ljudskim masam pomnoženo bedo, moralnemu kapitalu pomnožen dobiček — to je učinek vojnega hujšanja in oboroževanja.

= Iz delavskega gibanja na Angleskem. Tri železniške organizacije, ki so se pred nedavnim časom strnile, štejejo skupaj 188.000 članov, njihovo premoženje pa znaša okroglo 12 milijonov K. — Centrala strokovnih organizacij je za svoj zavarovalni oddelček, ki šteje že 200.000 članov, sklenila z zadružno banko pogodbo, da bo izplačevala odslej banka vse podpore zavarovalnega oddelka s čeki, čeke zamenjajo člani lahko po vseh konsumnih društvih. — Po zgledu drugih mest je sklenila mestna uprava v Sheffieldu na predlog socialno demokratičnih zastopnikov, da bo zgradila mestne pralnice, v katerih bodo občinarji lahko prali sami svoje perilo. — Midlandska železniška družba je odpustila sprevodnika, ki ni hotel na podlagi predpisov, peljati z vlakom s pokvarjeno zavoro. Železničarji po mnogih krajih agitirajo zaradi tega neopravičenega odpusta za stavko. — Londonski peki so zmagali.

Mojstri so pritrdili vsem zahtevam pekovskih pomočnikov, ker so se zbal stavke na velikonočni teden.

Iz gibanja socialističnih mladinskih organizacij.

Bolgarija. Zveza socialno demokratične delavske mladine v Bolgariji je imela 30. avgusta 1912 svoj ustanovni občni zbor. Zvezo je bil ustanovil v maju strankin tajnik sodrug Kirkov. Že leta 1903 je bila v Bolgariji mladinska organizacija, ki je štela 26 članov. Čez šest let je bilo že osem organizacij z 210 člani in leta 1910 je bilo deset organizacij s 325 člani. Na obnem zboru v avgustu so se bile strnile vse organizacije v zvezo in odobrile pravila, katerih najvažnejše točke so: 1. Mladi delavci in mlade delavke v Bolgariji osmijejo v vsakem mestu socialistično mladinsko organizacijo, ki pripada Zvezi. Sedež Zveze je v Sofiji. 2. Naloga Zveze je, moralna in telesna vzgoja delavske mladine, da se bo ta lahko udeleževala osvobodilnega boja delavskega razreda. 3. Da doseže Zveza ta cilj, vzgaja mladino v socialističnem duhu in vpliva tudi na telesni razvoj delavske mladine ter bodri mladino, da se udeležuje strokovnih in političnih bojov socialne demokracije. 4. S temi sredstvi namerava Zveza zbuditi pri mladih delavcih in delavkah proletarske kreposti: čuvstvo solidarnosti, požrtvovalnost, disciplino, revolucionarni duh in navdušenje za boj delavstva.

Romanija. Strankin zbor in strokovni kongres, ki sta zborovala 1. julija 1912, sta sprejela naslednjo resolucijo glede mladinskih organizacij: Mladinske organizacije naj imajo v Bukarešti centralni odbor, v katerem so trije člani mladinskih organizacij, en član izvrševalnega odbora in en član strokovne komisije. Centralni odbor naj vodi predvsem agitacijo za mladinske organizacije. Glavna naloga našega mladinskega gibanja naj bo socialistično vzgojevalno delo za stranko in strokovne organizacije. — Ta resolucija je rodila prav kmalu tudi dejanja. V lanskem novembru je centralni odbor priredil v Bukarešti več poučnih tečajev, ki so jih morali oblikovati obiskovati člani mladinskih organizacij. Centralni odbor je začel izdajati tudi mladinsko glasilo.

Norveška. Zveza mladinskih organizacij za Norveško je bila ustanovljena leta 1909 in je od tega časa že mogočno napredovala. Na kongresu v Lilleströmu leta 1911 je bilo zastopanih že 13 organizacij s 650 člani. Od leta 1911 je bilo nanovo ustanovljenih 39 mladinskih organizacij. Ob začetku letošnjega leta je štela Zveza 51 organizacij s približno 3000 člani, od katerih je približno ena četrtina ženskega spola. Pretežna večina članov je v starosti od 17. do 25. leta. Zvezno glasilo »Klassekampen« izhaja od lanskega januarja dalje tedensko v 5000 izvodih in obsega po 16 strani. Največ se bavi s protimilitaristično propagando. Majska številka, ki je posvečena zgolj temu namenu, izhaja v 10.000 iztiskih. Predsednik mladinske zveze sodrug Krogh in urednik mladinskega lista sodrug Aamot sta bila lansko leto zaradi protimilitaristične propagande obsojena na večmesečno ječo. Zveza je izdala doslej tudi že 5 knjižic. Zadnji kongres mladinskih organizacij, ki je bil lansko leto v Kristianiji, je sklenil, da morajo biti vsi člani mladinskih organizacij tudi člani strokovnih organizacij, če je taka organizacija v kraju, kjer član stane. Pri agitaciji za mladinske organizacije se vselej poudarja tudi pomen strokovnih organizacij. S stranko so mladinske organizacije vedno v najlepšem soglasju.

Spanija. Zadnji kongres španske socialistične mladine je sklenil, da sprejemajo mladinske organizacije člane do 30. leta. Na tem kongresu je bil vložen tudi predlog, ki pa ni bil sprejet, da mora biti vsak član mladinske organizacije ateist. Z veliko vnemo prirejajo mladinske organizacije znanstvena predavanja in vodijo propagando za mir.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Vezana »Zarja«

v polletnih knjigah za leto 1911 in 1912 se dobi. Cena vsake knjige K 14.—

Avtomobilska zveza

Idrija-Logatec, kolodvor.

Odhod iz Idrije: ob 6.— zjutraj, ob 12.— opoldan, ob 3.30 popoldan.

Prihod v Logatec: ob 7.50 zjutraj, ob 1.40 popoldan, ob 5.10 popoldan.

Odhod iz Logatca: ob 8.30 zjutraj, ob 2.30 popoldan, ob 6.30 zvečer.

Prihod v Idrijo: ob 10.20 zjutraj, ob 4.— popoldan, ob 8.15 zvečer.

Cene z avtomobilnim omnibusom:

	I. razred za osebo	II. razred za osebo
Idrija-Logatec ali nasprotno	K 3.—	K 2.—
Idrija-Godovič	" 1.50	" 1.—
Godovič-Hotedrška	" 1.50	" 1.—
Hotedrška-Logatec	" 1.50	" 1.—

Cene s kombiniranim avtomobilom:

	I. razred za osebo	II. razred za osebo
Idrija-Logatec ali nasprotno	K 3.—	K 2.—
Idrija-Godovič	" 1.50	" 1.—
Godovič-Hotedrška	" 1.50	" 1.—
Hotedrška-Logatec	" 1.50	" 1.—

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamemo nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članov

obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

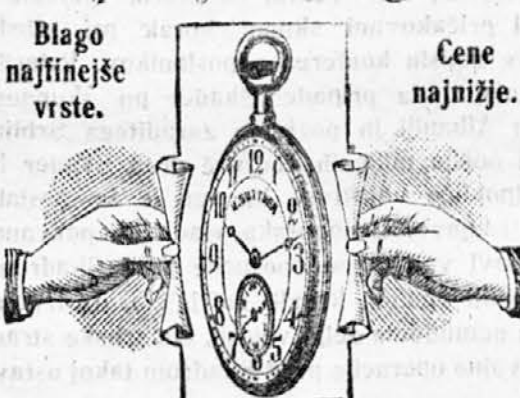
Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov. Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.

Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni roki so pri društvu najprimernejši in varnost vlog najboljše, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najlažje zaupa svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Najlepša birmanska darila

s katerimi razveselite svoje, si nabavite prav poceni, če se obrnete takoj na največjo zalogo ur, zlatnine in srebrnine

Blago najfiniše vrste.

Cene najnižje.

H. Suttner

Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

„IKO“ Tovarniška znamka „IKO“

Naročite krasni veliki ilustrovani cenik, ki ga dobite zastonj in poštne prosto.

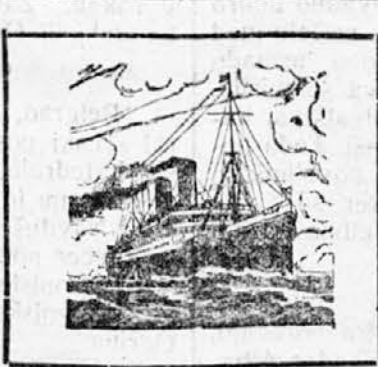
Potniki v severno in južno AMERIKO

se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo, brezličnim brzoplovom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, kopeli itd.

Odhod parnikov: v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Nova proga Trst-Kanada:

1. Odhod 15. marca v Portland.
2. Odhod 12. aprila v Quebec.

Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Stajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ Ljubljana,

Kolodvorska ulica šte. 26.

FRANCOSKO ŽGANJE „DIANA“

z Mentolom je najboljšo domače sredstvo.

Dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni gospoda Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franč Babič,
Berjak & Sober,
Viktor Cantoni,
B. Cvančara,
L. Češnovar,
Marija Jemec,

Ivan Jelačin,
A. Jerše,
Anton Kanc,
L. Kotnik (Šiška),
J. Križar,
Anton Krisper,

Leskovic & Meden,
Antonija Mehle,
Tomaž Mencinger,
Josip Mihelič,
J. Oblak,
J. Perdan,

V. Petričiča nasl.
J. Samec,
Ivan Pintar (Šiška),
J. Rosshauptl,
A. Stacul,
A. Sušnik,

A. Sarabon,
F. Sark,
M. Spreitzer,
Franc Terdina,
J. Vodnik (Šiška) pr,

Berta Sevar,
M. Krč-Gasperlin,
„Konsumnem društvu“
za Ljubljano in
okolico.